

Toegankelijkheid voor alle inwoners als uitgangspunt

Sportlandgoed De Haamen wil bovenal nieuwe doelgroepen trekken

Beleidsmakers benadrukken graag de positieve bijeffecten die een sportieve en gezonde bevolking kan hebben op de begroting van een gemeente. Maar wanneer de buidel moet worden getrokken om de gemeentelijke sportfaciliteiten te verbeteren, dan voeren zaken als 'budget' en 'wensen per club' vaak de boventoon. Zo niet in de Limburgse gemeente Beek. Daar moet een heus sportlandgoed de gemeente de komende jaren veel besparingen gaan opleveren.

Auteur: Guy Oldenkotte

Na bijna vijftien jaar plannen en ontwikkelen opende Sportlandgoed De Haamen deze zomer zijn deuren. Verschillende sportfaciliteiten die historisch op het complex aanwezig waren, zijn de afgelopen paar jaar radicaal gemoderniseerd, terwijl andere faciliteiten werden toegevoegd. De realisatie van het project heeft ruim 13 miljoen euro gekost. Omdat het complex onderdeel is van Sportzone Limburg, hebben zowel de provinciale als de regionale overheid in de kosten bijgedragen. Sportlandgoed De Haamen speelt in op de aanbevelingen die het Mulier Instituut begin dit jaar presenteerde voor sportfaciliteiten in Limburg. In Limburg zijn de gemeentelijke uitgaven per inwoner aan sport gelijk aan het landelijk gemiddelde (66 euro per inwoner),

maar vooral Limburgse gemeenten krijgen de komende jaren te maken met een veranderende samenstelling van de bevolking. In zijn rapport 'Sportuitgaven en beleidsinzet van Limburgse gemeenten: een regionaal overzicht van de gemeentelijke bijdrage aan sport (2010-2014)' beveelt het Mulier Instituut de gemeenten daarom aan om meer dan nu het geval is zorg te dragen voor actueel sportbeleid, waarmee wordt ingespeeld op veranderingen in de samenleving en in de sportsector. Demografische ontwikkelingen zorgen ervoor dat de toch al ruime capaciteit in de toekomst nog ruimer wordt. Voormalig wethouder Sport, Maurice Wierikx, zei daarom in juli 2013 bij de ondertekening van de realisatieovereenkomst het volgende: 'De Haamen is een goed voorbeeld

van hoe je rendement kunt behalen door het vizier op de lange termijn te richten. In de huidige situatie zitten we met verouderde accommodaties. We worden geconfronteerd met een bevolkingsdaling. Dat fenomeen gaat ook niet aan de verenigingen voorbij. Dus moet je op zoek naar nieuwe doelgroepen, kostendragers die ervoor zorgen dat je een accommodatie creëert voor de toekomst die duurzaam is en meer rendement oplevert.'

Sport voor iedereen

In de zoektocht naar nieuwe doelgroepen hoefde de gemeente Beek niet ver te kijken. De gemeente heeft zo'n 16.000 inwoners, onder wie een relatief grote groep senioren, gehandicapten en chronisch

zieken. Speciale voorzieningen voor deze doelgroepen zijn vaak een ondergeschoven kindje, maar voor Sportlandgoed De Haamen waren ze een belangrijk uitgangspunt. De initiatiefnemers zagen vroegtijdig in dat zorgtaken door het rijk verschoven zouden worden naar de gemeente. Vandaar dat 'een openbaar sportlandgoed dat volledig barrièrevrij is en geschikt is voor aangepast sporten' het centrale herinrichtingsthema was voor het hele project. Het resultaat is bijvoorbeeld een speciale hellingbaan voor rolstoelgebruikers in het zwembad, en de aanleg van een aantal hardcourttennisbanen, om ook rolstoeltennissers de gelegenheid te bieden om te tennissen. Maar met dergelijke investeringen alleen redt men het niet, zegt beleidsadviseur Samenleving Giselle Smeets. 'Met de verenigingen is afgesproken dat er enerzijds extra kosten zullen worden gemaakt via investeringen, zodat alle accommodatie volledig (rolstoel)toegankelijk wordt, en anderzijds verwachten wij van de verenigingen dat zij in hun programma ook activiteiten voor bijzondere doel-

groepen opnemen.' Via het subsidiebeleid van de gemeente worden verenigingen gestimuleerd om mensen met een beperking lid te laten worden. 'Verenigingen zijn zich zelf ook bewust van de noodzaak om vanwege de ontgroening met andere doelgroepen aan de slag te gaan', voegt ze eraan toe, terwijl ze opmerkt dat de sportverenigingen in Beek dergelijke doelgroepen al jaren actief benaderen. 'Dat blijkt uit het feit dat de verenigingen zelf jaarlijks een sportintegratiedag en clinics organiseren voor mensen met een beperking. Dit gaat goed samen met hun reguliere activiteiten.' Desalniettemin was het voor alle betrokkenen een leerproces, zo merkt Smeets op. 'Neem bijvoorbeeld de samenwerking met sportverenigingen. Zij willen vaak wel meedoen, maar hebben onvoldoende voor ogen welke doelgroep ze willen helpen en welke deskundigheid ze in huis hebben als het gaat om mensen met een lichamelijke of een verstandelijke beperking of bijvoorbeeld jeugd met gedragsproblematiek.' Om die reden zijn verschillende medewerkers van de gemeente actief bij Sportlandgoed De Haamen betrokken.

Intensief proces

Om alle betrokkenen tevreden te stellen, is er veel en vaak overleg geweest. 'Wij zijn zo'n drie jaar bezig geweest met inventariseren en afstemmen', zegt Dick Leijen van Hospitality Group. Leijen en zijn team begeleidde de gemeente bij de conceptontwikkeling en het ontwerp en de invoering van de beheer- en exploitatieopzet voor De Haamen. 'Uitgangspunt waren de voorzieningen en faciliteiten die de verschillende

partijen wilden, maar het was ook belangrijk om de spelregels op te schrijven, zodat alle gebruikers optimaal van het sportlandgoed kunnen profiteren.' In een rapportage over sport en multifunctionele accommodaties noemt het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport 'de continuïteit in relatiemanagement met de sportverenigingen door één projectleider een centrale rol te geven in alle realisatiefases' als een van de succesfactoren van het project. Om alle gebruikers tevreden te houden, is veel aandacht besteed aan de uren dat groepen gebruik kunnen maken van de faciliteiten. 'De nieuwe groepen gebruiken de faciliteiten vooral overdag, terwijl de verenigingen het complex vooral 's avonds en in het weekend benutten. Bij de tennisvereniging zijn vier van de tien tennisbanen altijd beschikbaar voor andere partijen.' Onder die laatste groep kan, volgens Leijen, in principe iedereen vallen. 'De faciliteiten kunnen door iedereen worden gehuurd. Dat is belangrijk, omdat die inkomsten kunnen bijdragen aan de exploitatie.'

Het concept zou, zo meent Leijen, ook elders kunnen worden toegepast. 'Het startpunt blijft dat men goede gegevens dient te hebben over de opbouw van de bevolking in een stad of wijk, dat men weet welke partijen er zijn en wat hun wensen zijn.' Voor Sportlandgoed De Haamen is daarbij ook buiten de gemeentegrenzen gekeken. 'Behalve de gemeente Beek zijn er ook verschillende kerkdorpen in de omgeving. Als de demografische voorspellingen uitkomen, is het te verwachten dat een of meer voetbalverenigingen in deze kerkdorpen over een paar

De Haamen is een goed voorbeeld van hoe je rendement kunt behalen door het vizier op de lange termijn te richten

Wethouder Hub Schoenmakers, Giselle Smeets en Roel van de Munckhof. (foto Paul Voncken)

6 min. leestijd

ACTUEEL

Mindervaliden zijn een belangrijke doelgroep voor Sportlandgoed De Haamen. (foto Pascal Moors)

jaar geen bestaansrecht meer hebben.

Op De Haamen is daar al rekening mee gehouden doordat er is geïnvesteerd in een kunstgrasvoetbalveld, dat in de toekomst eventueel intensiever gebruikt kan worden.'

Voor wat hoort wat

Bij de selectie van materialen en faciliteiten heeft de gemeente zich zeker niet laten beperken door eventuele kosten. Zo zijn de meeste tennisbanen van gravel, beschikt de voetbalvereniging over een nieuw kunstgrasveld en sporten atleten op een atletiekbaan van hoge kwaliteit. 'De kwaliteit van deze faciliteiten garanderen we door onze afspraken met de installateurs', licht Roel van de Munckhof, beleidsadviseur cultuurtechniek bij de gemeente Beek, toe. 'Er is afgesproken dat zij een aantal jaren een bepaalde kwaliteit garanderen. Daarom worden de accommodaties regelmatig door een professionele organisatie getest en getoetst.'

Het sportlandgoed wordt geëxploiteerd door een stichting. De inzet van vrijwilligers en betrokkenen alsmede een slimme planning moeten de exploitatiekosten beperkt houden. 'Op het complex hangen meerdere camera's om alles in de gaten te houden. De monitors bevinden zich in de centrale receptie voor de sporthal en het zwembad, zodat alles vanaf één plek en door een kleine groep mensen in de gaten kan worden gehouden', zegt Leijen. Ook zijn de horeca-, was- en kleedaccommodaties van de verschillende verenigingen gecentraliseerd. Daarnaast worden mensen met

een beperking of een afstand tot de arbeidsmarkt actief ingezet voor kleine werkzaamheden. 'Dat sluit goed aan op het motto dat De Haamen een plek is om te werken, te bewegen en te ontmoeten'. Roel van de Munckhof merkt op dat het tegenwoordig mogelijk is om de btw terug te vorderen indien sport wordt aangeboden. 'Dat kon vroeger niet, maar is nu een welkome aanvulling.' Een dergelijke aanpak is een goede eerste stap, maar zeker niet voldoende. Giselle Smeets erkent dat de financiën een uitdaging blijven. 'De financiële invulling is nog steeds een zoektocht. Voor het Carrouselprogramma, bijvoorbeeld, is individuele financiering gevonden vanuit de Wmo (Wet Maatschappelijke Ondersteuning). Verder kunnen sommige programma's als collectieve voorziening of vanuit de preventiegedachte worden ingezet.' De partijen die de meeste baat zouden hebben bij een gezonde bevolking, de zorgverzekeraars, zijn vooralsnog de grote afwezigen. 'Onze ervaring is dat zorgverzekeraars nog niet zo ver zijn dat ze bepaalde programma's financieren, ook al werken deze programma's preventief en kunnen ze op termijn hogere zorgkosten voorkomen.' De gemeente Beek hoopt daarom besparingen op bijvoorbeeld uitkeringen te kunnen realiseren. Doelgroepen met een afstand tot de arbeidsmarkt kunnen in De Haamen een dagprogramma volgen waarbij aandacht is voor leren, het opdoen van werkervaring en een gezonde leefstijl, met als resultaat hopelijk een versnelde uitstroom naar betaald werk of vrijwilligerswerk.

SPORTLANDGOED DE HAAMEN BIEDT FACILITEITEN VOOR DIVERSE SPORTEN

- zwembad
- sporthal
- voetbal
- hockey
- atletiek
- honk- en softbal
- skate- en handbike-baan
- tennis

Rol belangrijker dan financiën

Wethouder Hub Schoenmakers wil niet te veel focussen op de financiën. 'Het heeft weinig zin om hier een bedrag te noemen, want dat gaat een eigen leven leiden en zegt niets zonder een inhoudelijk verhaal erachter', meent hij. Hij wijst erop dat de gemeente aparte regelingen heeft voor mensen met een beperking, c.q. mensen met weinig inkomen, zoals subsidies of een sport- en cultuurpas, zodat ook zij gewoon mee kunnen doen. De gemeente Beek is vooral trots op haar nieuwe sportlandgoed. 'Uiteindelijk zal dat leiden tot minder uitgaven in het sociale domein', zegt Schoenmakers. Hoeveel precies valt lastig te meten, zo zegt hij. Schoenmakers is bovenal trots op het unieke karakter van Sportlandgoed De Haamen. 'Het is een ontmoetingsplaats voor jong en oud geworden en het kent geen beperkingen. Het terrein is open en voor iedereen toegankelijk. Men kan er terecht om te sporten of te recreëren, zowel individueel als in groepsverband.' De wethouder wil snel doorpakken met afspraken en samenwerking met andere gemeenten. 'Binnen de regio Westelijke Mijnstreek zijn er al samenwerkingsafspraken gemaakt, onder meer op het gebied van sportprogramma's en trainingscentra. Samen met Heerlen en Maastricht geven we binnenkort invulling aan "Grenzeloos actief" om het sporten voor mensen met een beperking met elkaar af te stemmen, bijvoorbeeld door een database met de beschikbare activiteiten en faciliteiten voor de doelgroep.' De investering in Sportlandgoed De Haamen mag dan misschien fors zijn geweest, maar binnenkort kan de hele regio van het sportaanbod profiteren.

Be social

Scan of ga naar:

www.Fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-6132